

ISSN:2251-6018

سال نهم ♦ شماره ی ۸۳ ♦ اردیبهشت ۱۳۹۷ ♦ ماهنامه خبری پژوهشی کلید سلامت

سلامت

در این شماره میخوانید:

- عوامل شناختی مربوط به کشیدن سیگار در میان دانشجویان: استفاده از تئوری مبتنی بر رفتار
- وضعیت انتقال خون در منطقه مدیترانه شرقی
- انگیزه های اهدا خون

به نام خدا

صفحه	عنوان
۳	عوامل شناختی مربوط به کشیدن سیگار در میان دانشجویان: استفاده از تئوری مبتنی بر رفتار
۴	وضعیت انتقال خون در منطقه مدیترانه شرقی
۵	انگیزه های اهدا خون

کلید سلامت

شماره شاپا: ۲۲۵۱-۶۰۱۸

سال هشتم- شماره ۸۳

اردیبهشت ماه ۱۳۹۷

صاحب امتیاز و مدیر مسئول:

دکتر کامران باقری لنکرانی، رئیس مرکز تحقیقات سیاستگذاری سلامت

سر دبیر:

دکتر مریم کاظمی، دکتر احمد کلاته ساداتی

اعضای هیأت تحریریه:

دکتر محمود نجابت، دکتر حسن جولایی، دکتر سولماز قهرمانی،

دکتر مجید فروردین، دکتر نجمه مهارلویی

همکاران این شماره:

دکتر مریم کاظمی

طراحی و صفحه آرایی:

فرحناز ایزدی

عوامل شناختی مربوط به کشیدن سیگار در میان دانشجویان: استفاده از تئوری مبتنی بر رفتار

Cognitive factors related to cigarettes smoking among college students: An application of theory of planned behavior

Jalilian, F.Joulaei, H.Mirzaei-Alavijeh, M.Samanezhad, B.Berimvandi, P.Matin*, B. K.Mahboubi, M.

محل دقیق اجرای طرح: دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه در غرب ایران
سال اجرای طرح: ۲۰۱۵
قبل از انجام این تحقیق درباره‌ی موضوع مدنظر چه می دانستیم؟

- دود ساطع شده از سیگار شامل ۴۰۰۰ نوع ماده است که ۴۰ درصد آن برای انسان سرطان زاست.
- ۸۰ درصد علل سرطان ریه و ۳۰ درصد کل علل مرگ در دنیا در نتیجه‌ی سیگار کشیدن ایجاد می شود.
- مصرف تنباکو علت شناخته شده‌ی کنترل شده‌ی مرگ است.

- سازمان بهداشت جهانی علت شش میلیون مرگ در سال را در جهان به علت مصرف تنباکو می داند.
- پیش بینی می شود تا پایان قرن بیست و یکم، یک میلیارد انسان به علت کشیدن سیگار بمیرند.
- براساس گزارش مرکز کنترل بیماری‌ها، بیشتر از ۸۰ درصد افرادی که سیگاری هستند، سیگار کشیدن را قبل از ۱۸ سالگی شروع می کنند.

- شروع سیگار در سنین کمتر موجب اعتیاد بیشتر به نیکوتین موجود در سیگار و ترک مشکل تر آن است.
- علاوه بر اینکه شروع کردن سیگار در سنین کمتر تمایل برای ادامه‌ی آن در سنین بالاتر را بیشتر می کند، همان طور فرد را مستعد رفتارهای پرخطر دیگر و ایجاد مشکل های روانی و کاهش سلامت هم می کند.
- کسانی که در سنین کمتر سیگار کشیدن را آغاز می کنند، بیشتر به هروئین و و ماری جوانا در سنین بزرگسالی اعتیاد پیدا می کنند.

- میزان مصرف سیگار در دنیا در بین جوانان بین ۱۴.۲ درصد تا ۲۹ درصد در سراسر جهان متفاوت است.
- در مطالعه‌ی در ایران، ۲۲ درصد جوانان دانشگاه سابقه‌ی مصرف سیگار را اعلام کرده بودند.
- تحقیق‌ها در کشورهای پیشرفته نشان داده که کشیدن سیگار در حال افزایش است و این میزان افزایش در سال های اولیه‌ی دانشگاه به صورت مشخصی بیشتر از دوره‌های دیگر است.
- شناخت ریسک فاکتورهایی که باعث افزایش مصرف

سیگار در جوانان دانشگاهی می شود، اهمیت ویژه‌ای دارد. روش مطالعه:

- مطالعه‌ای مقطعی روی ۶۲۰ دانشجوی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه در غرب ایران به صورت روش انتخابی اتفاقی خوشه‌ای انجام گرفته شده است.
- از شرکت کنندگان در مطالعه مجموعاً دو گروه سؤال پرسیده شده است. گروه اول اطلاعات دموگرافیک آن‌ها و گروه دوم در مجموع هفده مورد مربوط به چهار ساختار اصلی تئوری مبتنی بر رفتار.

- اعتباریابی پرسشنامه ابتدا به صورت پایلوت در سی نفر از دانشجویان بررسی شده است.
مطالعه حاضر چه اطلاعاتی را به دانش موجود اضافه می کند؟

- میانگین سنی دانشجویان ۲۲/۱۹ سال بین ۱۸ تا ۴۲ سال بوده است. ۴۲.۱ درصد دانشجویان پسر و ۵۷.۹ درصد آن‌ها دختر؛ ۱۴.۱ درصد متأهل و ۸۵.۹ درصد مجرد بوده‌اند و والدین ۴.۵ درصد آن‌ها طلاق گرفته بودند؛
- ۱۱.۶ درصد دانشجویان اعلام کرده‌اند که سابقه‌ی مصرف سیگار دارند؛
- ۳.۳ درصد دانشجویان اعلام کرده‌اند که مصرف روزانه‌ی سیگار دارند؛

- میانگین سن شروع سیگار کشیدن ۱۷.۶۲ سال بوده است؛
- از میان ساختارهای تئوری مبتنی بر رفتار، عامل هنجار ذهنی **OR: ۱,۳۶۱** و بعد از آن نگرش **OR: ۱,۰۴۱** بیشترین تأثیر را بر کشیدن سیگار نشان داده‌اند؛
- جنسیت مرد **OR: ۳,۹۰۲** و طلاق والدین **OR: ۷,۸۹۷** بیشترین عامل پیشگویی کننده‌ی مرتبط با سیگار کشیدن در دانشجویان دانشگاه بوده است.
محدویت مطالعه:

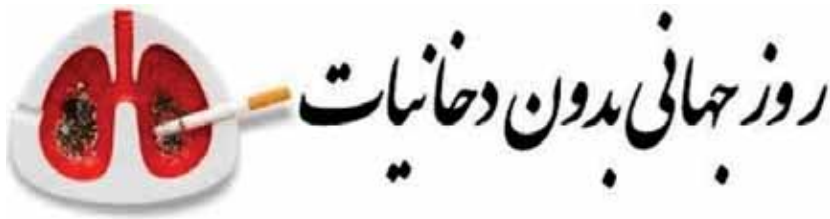
- روش انجام مطالعه با ارزیابی از طریق پاسخ‌های خوداظهاری شرکت کنندگان بوده است که می تواند از این بابت محدودیت داشته باشد.
- در این گونه مطالعه‌ها احتمال بیاض یادآوری هم وجود دارد که جزو محدودیت مطالعه محسوب می شود.

پیشنهادهایی در زمینه‌ی انجام مداخله‌های بعدی لازم:
- انجام مطالعه‌های مداخله‌ای کنترل شده‌ی تصادفی برای ارزیابی تأثیرگذاری روش‌های مداخله‌ای آموزشی در تغییر نگرش دانشجویان.

- به علت اینکه سوء مصرف مواد، عوارض جبران ناپذیری دارد و شروع کشیدن سیگار، افراد را به استفاده از این مواد مستعد می کند، اجرای مداخله‌ها در این زمینه به صورت گسترده‌تر در گروه‌های پرخطر بسیار اهمیت دارد.
- باتوجه به مؤثر بودن فاکتورهای شناختی و تأثیر قوی هنجار ذهنی افراد و نگرش آن‌ها درباره‌ی سوء مصرف

مواد می‌توان برای تقویت شناخت این افراد و برای تأثیرگذاری در هنجار ذهنی جامعه و نگرش دانشجویان از روش‌های آموزشی مختلف و با استفاده از رسانه‌های مختلف آموزشی در تقویت این عوامل تأثیرگذار قدم برداشت.
- باتوجه به تأثیر طلاق والدین در این زمینه باید گروه فرزندان طلاق را گروهی پرخطر در نظر گرفت و با ایجاد مراکز مشاوره هم برای والدین و هم برای خود فرزندان احتمال آسیب را در این گروه کاهش داد.

مخاطبان این گزارش و روش اطلاع‌رسانی مناسب به هر کدام:
- رؤسای دانشگاه‌های کشور (با تهیه گزارش و ارائه آن‌ها به دانشگاه‌ها);
- مراکز سیاست‌گذاری سلامت (با ارائه گزارش به مراکز);
- مراکز مشاوره‌ای (با ارائه گزارش).

وضعیت انتقال خون در منطقه مدیترانه شرقی: موفقیت‌ها و چالش‌ها

- تنها دو کشور ایران و امارات متحده عربی موفق به داشتن سیستم انتقال خون با ۱۰۰٪ اهدا کنندگان داوطلبانه غیر پرداختی هستند

- بسیاری از کشورها مانند افغانستان، مصر، عراق، مراکو، لبنان، عربستان سعودی و سودان هنوز زیر بار برنامه اهدا خون جایگزین توسط خانواده هستند
- در پاکستان و یمن به اهدا کنندگان خون پول پرداخت می‌شود

- سیستم همو ویژولانس در برخی کشورها مانند بحرین، ایران، اردن، کویت، عمان، قطر، عربستان سعودی، تونس و امارات متحده عربی اجرا می‌شود
محدویت مطالعه:

- اطلاعات برخی کشورها مانند فلسطین، جیبوتی و سومالی کامل نمی‌باشد

- برخی اطلاعات در خصوص سیستم تزریق خون و سازمان انتقال خون کشورها کامل نمی‌باشد
پیشنهادهایی در زمینه‌ی انجام مطالعه‌های بعدی لازم:

- در کشورها باید اقدامات و مطالعات کاملی نیز برای تعیین میزان کفایت و ایمنی خون انجام شود

- مطالعات مختلف آزمایشگاه‌هایی برای روند غربالگری نمونه‌های اهدا شده برای انتقال عفونت‌های منتقله از راه تزریق خون (TTI) برای پیشنهاد حداقل آزمون‌های اجباری توصیه شده توسط WHO

- مطالعات ممیزی بر کیفیت و یکپارچگی زنجیره انتقال خون

- شبکه محلی همکاری برای تقویت کشورهای همسایه در EMR از طریق ابزارهای ارتباطی موثر

مخاطبان این گزارش و روش اطلاع‌رسانی مناسب به هر کدام:

رییس کل سازمان انتقال خون: ارایه گزارش
رییس کل سازمان هلال احمر: ارایه گزارش

Status of blood transfusion in World Health Organization-Eastern Mediterranean Region (WHO-EMR): Successes and challenges.

Darbandi A^۱, Mashati P^۲, Yami A^۳, Gharehbaghian A^۴, Namini MT^۵, Gharehbaghian A^۶.

قبل از انجام این تحقیق درباره‌ی موضوع مدنظر چه می‌دانستیم؟

- خون و محصولات آن برای درمان و نجات جان بیماران استفاده می‌شود

- در حال حاضر عمده ترکیبات خون توسط محصولات صناعی قابل جایگزینی نیست

- فعالیت‌های مربوط به تزریق خون بستگی به توسعه خدمات بهداشتی درمانی هر کشور دارد

- کشورهای منطقه شرق آسیا در تقسیم بندی سازمان بهداشت جهانی با توجه به وضعیت متفاوت اجتماعی و اقتصادی فعالیت‌های متفاوتی در تزریق خون دارند

روش مطالعه:

جمع‌آوری اطلاعات از طریق بررسی سایر مطالعات در زمینه انتقال خون کشورهای منطقه شرق آسیا انجام شد

مطالعه حاضر چه اطلاعاتی را به دانش موجود اضافه می‌کند؟

- از میان کشورهای منطقه شرق مدیترانه کشورهای ایران، عراق، مصر، عمان، کویت، مراکو، پاکستان و سوریه

سازمان ملی انتقال خون استقرار یافته دارند
- در تعداد کمی از کشورها مانند عربستان سعودی سیستم تزریق خون بر پایه بیمارستان است.

- در کشورهایمانند بحرین، تونس، امارات متحده عربی و لبنان سیستم تزریق خون توسط سازمان هلال احمر یا

صلیب سرخ نظارت می‌شود.

مرور نظامند انگیزه های اهدا خون

- هیچ انگیزه مشخص و واضحی وجود ندارد که در کلیه اهدا کنندگان و افراد غیر اهدا کننده باعث نگرش مثبت و نتیجتاً رفتار مثبت افراد برای اهدا خون شود و تاثیر منفی بر ایمنی خون اهدایی داشته باشد.
- انگیزه هایی مشخص مانند پرداخت پول یا تخفیفات، بلیط، هدایا و مرخصی ساعتی از کار قویترین شواهد برای ورود بالقوه در سیستم اهدا داوطلبانه خون میباشند

محدودیت مطالعه:

- بیشتر مطالعات انجام شده در زمینه انگیزه های اهدا خون بوسیله بسیاری از عوامل فعلی رایج مانند پرداخت و ... مخدوش شده اند

پیشنادهایی در زمینه انجام مطالعه های بعدی لازم: تحقیقات بیشتری در مورد تأثیر احتمالی، معرفی (یا حذف) انگیزه های پولی یا غیرمالی در جذب و حفظ اهدا کنندگان داوطلب ضروری است.

مخاطبان این گزارش و روش اطلاع رسانی مناسب به هر کدام:
ریس سازمان انتقال خون: ارایه گزارش
ریس سازمان هلال احمر: ارایه گزارش
کمپین های حمایت از اهدا خون سالم و مستمر: ارایه گزارش

A systematic review of incentives in blood donation
Kathleen Chell ,Tanya E. Davison ,Barbara Masser
.Kyle Jensen 06 November 2017 <https://doi.org/10.1111/trf.14387>

نام مجله: transfusion

قبل از انجام این تحقیق درباره ی موضوع مدنظر چه می دانستیم؟
- راههای مختلفی باعث ایجاد انگیزه در افراد برای اهدا خون میشود
- میزان موفقیت هر یک از انگیزه ها در جذب و تسهیل و تکرر اهدا خون ، نا مشخص است

روش مطالعه:

مرور سایتهای معتبر ویافتن و بررسی مقالات مرتبط با موضوع بر اساس کلید واژه

مطالعه حاضر چه اطلاعاتی را به دانش موجود اضافه می کند؟

وب سایتهای مجلات مرکز تحقیقات سیاستگذاری سلامت

Shiraz E Medical Journal
SEMJ is a peer reviewed online quarterly journal published by Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran
ISSN: 1735-1391

Logo of Shiraz University of Medical Sciences and Health Policy Research Center.

<http://emedicalj.com>

مجله کلید سلامت
Health Policy Research Journal

Logo of Shiraz University of Medical Sciences and Health Policy Research Center.

<http://hkj.sums.ac.ir>

Women's Health Bulletin
The Official Journal of Shiraz University of Medical Sciences
pISSN: 2345-5136
eISSN: 2382-9990

Logo of Shiraz University of Medical Sciences and Health Policy Research Center.

<http://womenshealthbulletin.com>

International Journal of School Health
The Official Journal of Shiraz University of Medical Sciences
eISSN: 2383-1219
pISSN: 2345-5152

Logo of Shiraz University of Medical Sciences and Health Policy Research Center.

<http://intjsh.com>

Social Pharmacy Journal

<http://socialpharmacyjournal.com>

WOMEN'S HEALTH
Bulletin

WOMEN'S HEALTH Bulletin

Number 1, Volume 1, Issue 1, April 2014

p-ISSN: 2343-5136
e-ISSN: 2182-9648

womenshealthbulletin.com

p-ISSN: 2345-5152

INTERNATIONAL JOURNAL OF
SCHOOL HEALTH

INTERNATIONAL JOURNAL OF SCHOOL HEALTH

Number 1, Volume 1, Issue 1, June 2014

بهداشت بهداشت

دانش و تجارب مدیران ارشد و خبرگان در روند
توسعه شبکه‌های بهداشتی ایران

مؤلفان
کامران باقری لنگری
رحمت‌لله حائقی
سید محمود علیزاد
سید علیرضا سیدزاد
حسام رحمانی پور خانی
محمدعلی لسانی پخش
محمدحسین شانی
بهنام هریز
سولماز قویلیانی

مؤلفان و مجریان

مقتضیان جهت خرید کتاب فوق به آدرس: شیراز، میدان امام حسین، دانشکده پزشکی، ساختمان شماره ۲، طبقه ۸، مرکز تحقیقات سیاستگذاری سلامت مراجعه نمایند.
شماره تماس: ۰۷۱۳۲۳۰۹۱۱۰

سازمان سنجش
کتاب ارزشک خانواده
توسعه شبکه‌های بهداشتی ایران
مؤلفان: کامران باقری لنگری، رحمت‌لله حائقی، سید محمود علیزاد، سید علیرضا سیدزاد، حسام رحمانی پور خانی، محمدعلی لسانی پخش، محمدحسین شانی، بهنام هریز، سولماز قویلیانی

دومین کنگره بین المللی مطالعات اجتماعی سلامت

The Second International Congress
on Social Studies in Health

2-3 January 2019
Absended are Accepted tail
22 October 2018

۱۲ - ۱۳ دی ماه ۱۳۹۷
تهران / فرهنگستان علوم پزشکی

مهلت ارسال خلاصه مقالات

تا ۳ مهر ماه ۱۳۹۷

محورهای همایش: شناخت عوامل اجتماعی موثر بر سلامت / مداخلات اجتماعی برای ارتقاء سلامت / نقش عوامل اجتماعی در سیاست گذاری سلامت / غنی سازی علوم پزشکی با علوم اجتماعی

ssh1.sums.ac.ir
ssh1sums@gmail.com

دبیرخانه همایش: شیراز / دانشکده پزشکی / باشگاه پژوهشی
/ شماره تماس: ۰۷۱۳۲۳۰۹۶۱۵ داخلی ۳۰۶۱

برگزارکنندگان کنگره

The 7th International Conference on Women's Health

Nov 21 and 22, 2018 - Shiraz, Iran
۳۰ آبان و ۱ آذر ۱۳۹۷، شیراز - ایران

Abstracts on all aspects
of women's health are
accepted.

مهلت ارسال خلاصه مقالات ۱۰ مهر ۱۳۹۷

Health Policy Research Center, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran

www.whc2018.sums.ac.ir

Tel/Fax: +98-7132309615